

УДК 343.126 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2025-2/10>

ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ, ПРОДОВЖЕННЯ ЙОГО СТРОКІВ

Крикунов Олександр Вікторович,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID ID: 0000-0003-4573-8853

Назарук Олена Ігорівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності
Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID ID: 0000-0002-2423-7243

У практиці ЄСПЛ неодноразово наголошувалося на тому, що судові провадження щодо тримання особи під вартою повинні бути змагальним і завжди забезпечувати рівність сторін. Використання судової процедури, яка відповідає вимогам справедливості і заснована на конституційних засадах рівності учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін, права на захист, є передумовою прийняття законних та обґрунтованих судових рішень про обмеження права на свободу. Порядок розгляду клопотання про застосування, продовження строку тримання під вартою передбачає участь обох сторін, дослідження доказів, представлених сторонами. Під час розгляду клопотання про застосування тримання під вартою слідчий суддя, суд зобов'язаний перевірити надані сторонами докази і встановити: 1) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; 2) ризики порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим; 3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів. Якщо всі ці обставини буде встановлено, то суд повинен задовольнити клопотання і призначити особі тримання під вартою на строк до 60 днів, як правило, призначаючи ще й заставу як альтернативний запобіжний захід. Якщо хоча б однієї із наведених обставин прокурор не зможе довести, то суд може повністю відмовити у задоволенні клопотання або може призначити більш м'який запобіжний захід а також покласти на підозрюваного, обвинуваченого обов'язки, передбачені у ч. 5 ст. 194 КПК. Застосування тримання під вартою, його продовження потребує винесення відповідної ухвали щодо кожної підозрюваної, обвинуваченої особи. Виходячи з правових позицій ЄСПЛ, неналежне мотивування рішень про застосування або продовження строків тримання під вартою є системною проблемою, яка призводить до порушення п. 3 ст. 5 ЄКПЛ 1950 р. Зобов'язання наводити у судових ухвалях конкретні факти, що підтверджують ризики порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим і вказувати процесуальне джерело інформації про них, дозволяє індивідуалізувати і обґрунтувати рішення про тримання під вартою, його продовження.

Ключові слова: тримання під вартою, продовження строків тримання під вартою, прокурор, слідчий суддя, суд, кримінальне провадження.

Krykunov Oleksandr, Nazaruk Olena. Procedural order of the application of detention, extension of its term

In court practice of ECHR has repeatedly emphasized that judicial proceedings regarding the detention of a person must be adversarial and always ensure equality of the parties to the process. The use of a judicial procedure that meets the requirements of fairness and is based on the constitutional principles of equality of participants in the trial before the law and the court, adversarial nature of the parties, and the right to defense is a prerequisite for making lawful and justified judicial decisions on restrictions on the right to freedom. The procedure for considering request for the application or extension of the term of detention involves the participation of both parties and the examination of evidence presented by the parties. During the consideration

of the request for the application or extension of the term of detention, the investigating judge or court is obliged to verify the evidence provided by the parties and establish: 1) the presence of reasonable suspicion that the suspect or accused has committed a criminal offense; 2) risks of breach of duties by suspects and accused; 3) insufficiency application of milder preventive measures. If all these circumstances are established, the court must grant the request and detain the person for up to 60 days, usually also assigning bail as an alternative preventive measure. If the prosecutor cannot prove at least one of the above circumstances, then detention cannot be ordered. The application of detention and its extension requires the issuance of an appropriate decision regarding each suspect or accused person. Based on the legal positions of the ECHR, inadequate motivation of decisions to apply or extend periods of detention is a systemic problem that leads to a violation of Article 5, paragraph 3, of the ECHR 1950. The obligation to cite specific facts in court decisions that confirm the risks of violation of obligations by suspects and accused persons and to indicate the procedural source of information about them allows for individualization and justification of court decision on detention and its extension.

Key words: detention, extension of detention, prosecutor, investigating judge, court, criminal proceedings.

На рівні міжнародно-правових актів приділяється значна увага захисту таких цінностей, як свобода та недоторканність особи. Цілий комплекс важливих гарантій їх дотримання прямо закріплено у міжнародно-правових актах щодо обмеження застосування тримання під вартою, який є найбільш суворим запобіжним заходом під час здійснення кримінального провадження. Ст. 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. [1] гарантує повагу права на свободу та особисту недоторканність. Разом із тим, це право не є абсолютним і може тимчасово обмежуватися на законних підставах. Тримання під вартою може бути застосоване судом лише при неможливості забезпечити належну поведінку підозрюваного, обвинуваченого і виконання ним процесуальних обов'язків іншими, більш м'якими запобіжними заходами. Такий підхід втілений у п. 3 ст. 9 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р., згідно з яким взяття під варту осіб, котрі чекають судового розгляду, не повинно бути загальним правилом [2].

Відповідно до п. 1 Резолюції Комітету міністрів Ради Європи «Взяття під варту» від 09.04.1965 р. № (65) 11 взяття під варту повинно розглядатися як винятковий захід та застосовуватися і продовжуватися в разі суворої необхідності [3]. У п. 15 Рекомендації R (80) 11 Комітету міністрів державам-членам Ради Європи «Про взяття під варту до суду» від 27.06.1980 р. встановлено обов'язок суду при вивченні питання щодо доцільності обрання взяття

під варту до суду розглянути всі можливі альтернативні заходи [4].

Стаття 29 Конституції України регламентує право кожної людини на свободу та особисту недоторканність. Заарештовувати або тримати під вартою особу можна лише за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом. Затриману особу негайно звільняють, якщо протягом 72 год. з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою [5]. КПК України у ст. 183 наголошує на винятковості застосування тримання під вартою, яке допускається лише, якщо жоден інший більш м'який запобіжний захід не буде дієвим і прокурор зможе надати достатні докази цього твердження слідчому судді, суду [6].

Клопотання слідчого, прокурора про застосування тримання під вартою або продовження його строку подається до місцевого загального суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а в кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до підсудності ВАКС, – виключно до цього судового органу. Очевидно, що законодавець таким формулюванням не врахував, що тримання під вартою також може бути потрібно застосувати і суду апеляційної інстанції, на що було слушно вказано С.І. Шаренко, О.Г. Шило [7, с. 56–57].

Клопотання слідчого, прокурора про застосування тримання під вартою або продовження його строку має відповідати загальним вимогам, встановленим у ст. 184

КПК. Застосування тримання під вартою до кожної особи потребує внесення окремого клопотання. Таке зобов'язання дозволяє індивідуалізувати таке звернення до суду, що принципово важливо при спробах застосувати тримання під вартою.

КПК України у ч. 1 ст. 194 закріплює обов'язок слідчого судді, суду встановити, чи доводять надані сторонами кримінального провадження докази наявності ризиків порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим. О.І. Тищенко вказав, що поширеною помилкою, яку слідчі судді допускають, застосовуючи до підозрюваних запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, є обґрунтування прийняття такого рішення виключно тяжкістю покарання, яке могло бути призначене підозрюваному, без належного з'ясування наявності у кримінальному правопорушенні хоча б одного із ризиків, передбачених ст. 177 КПК [12, с. 137].

Відповідно до ст. 196 КПК у ухвалі про застосування тримання під вартою слідчий суддя, суд зазначає відомості про: 1) кримінальне правопорушення (його суть і кримінально-правову кваліфікацію підозри); 2) обставини, які свідчать про існування ризиків порушення процесуальних обов'язків та перешкоджання кримінальному провадженню підозрюваним, обвинуваченим; 3) обставини, які свідчать про недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання вказаним ризикам; 4) посилання на докази, які обґрунтовують ці обставини; 5) рішення про застосування до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою; 6) дату закінчення дії цієї ухвали – у межах 60-денного строку тримання під вартою.

З приводу останнього положення варто навести приклади із судової практики, у якій мали місце випадки, коли судді у резолютивній частині ухвали визначали строк тримання під вартою періодом у 2 місяці, тоді як в законі цей строк обчислюється у днях (не більше 60 днів), до того ж вказано лише початкову дату, з якої має обчислюватися строк. Не відповідає КПК судова практика, коли слідчі судді, обираючи щодо підозрюваного запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, не визначають в ухвалі дату закінчення її дії, а зазначають лише загальний строк дії ухвали

або вказують лише початкову дату, з якої має обчислюватися строк, що призводить до винесення суддями додаткових ухвал за клопотаннями щодо визначення дати закінчення дії ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, що не передбачено КПК [8, п 3.5].

Разом із цим, у КПК передбачено, що як виняток слідчий суддя, суд не визначатимуть дату закінчення дії ухвали про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на підставі ч. 6 ст. 193, ч. 4 ст. 197 КПК. Відповідно до цих норм слідчий суддя, суд розглядає клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та може обрати такий запобіжний захід за відсутності підозрюваного, обвинуваченого лише у разі доведення прокурором наявності законних підстав для тримання під вартою, а також наявності достатніх підстав вважати, що підозрюваний, обвинувачений виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або оголошений у міжнародний розшук. На підставі такої ухвали із невстановленим періодом дії після затримання особи і не пізніш як через 48 годин з часу її доставки до місця кримінального провадження слідчий суддя, суд за участю підозрюваного, обвинуваченого розглядає питання про застосування обраного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою або його зміну на більш м'який запобіжний захід, про що постановляє ухвалу.

За чинним КПК за загальним правилом передбачено призначення застави як альтернативи тримання під вартою, що дає можливість особі перебувати на свободі, виконуючи при цьому покладені на неї судом процесуальні обов'язки. Відповідно, якщо слідчий суддя, суд приймають рішення про застосування тримання особи під вартою, то відповідно до КПК слідчий суддя, суд зобов'язаний визначити розмір застави, достатньої для забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим обов'язків, передбачених КПК. Ці обов'язки передбачено у ч. 5 ст. 194 КПК. Суд може застосувати одразу декілька із них на строк до двох місяців із можливим продовженням за клопотанням прокурора.

Отже, в ухвалі про обрання до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою має бути зазначено обов'язки, які будуть покладені на підозрюваного, обвинуваченого у разі внесення застави, наслідки їх невиконання та обґрунтування визначеного розміру застави. При цьому застава може бути внесена в будь-який момент, після чого підозрюваний, обвинувачений підлягає звільненню.

Разом з тим, законом передбачено певні випадки, коли слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою має право не передбачати внесення застави, коли підозрюваний повинен бути ізольованим від суспільства. Зокрема, слідчий суддя, суд при постановленні ухвали про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, враховуючи обставини кримінального провадження, особистість підозрюваного, має право не визначити розмір застави у кримінальному провадженні: 1) щодо злочину, вчиненого із застосуванням насильства або погрозою його застосування; 2) щодо злочину, який спричинив загибель людини; 3) щодо особи, стосовно якої у цьому провадженні вже обирався запобіжний захід у вигляді застави, проте був порушений нею; 4) щодо злочинів проти громадської безпеки, передбачених статтями 255–255³ КК України; 5) щодо особливо тяжкого злочину у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Також при обранні тримання під вартою стосовно підозрюваного, обвинуваченого, який оголошений у міжнародний розшук, та/або який виїхав, та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, розмір застави не визначається.

Цікавим є наступний приклад із судової практики застосування тримання під вартою. В апеляційній скарзі на ухвалу про обрання тримання під вартою щодо Б., підозрюваного у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК строком на 60 діб із моменту затримання, та обрання розміру застави в сумі 91760 грн. представник потерпілого Р. просив цю ухвалу в частині визначення розміру застави змі-

нити та обрати щодо Б. запобіжний захід у вигляді тримання під вартою без визначення застави на підставі п. 1 ч. 4 ст. 183 КПК, посилаючись на те, що Б. підозрюється у вчиненні двох тяжких злочинів, один з яких, передбачений ч. 4 ст. 296 КК, був вчинений із погрозою застосування насильства; раніше ухилявся від органів досудового розслідування, тому визначення застави сприятиме його подальшому ухиленню від органів досудового слідства, приховуванню або знищенню автомобіля, яким він незаконно заволодів. Колегія суддів, залишаючи апеляційну скаргу без задоволення, зазначила, що не визначати розмір застави у випадках, передбачених ч. 4 ст. 183 КПК, є правом, а не обов'язком слідчого судді, тому законних підстав для зміни ухвали колегія суддів не вбачає [8].

В ухвалі слідчого судді про застосування тримання під вартою має бути зазначено, що вона може бути оскаржена в апеляційному порядку згідно із ст. 309–310 КПК. Копія ухвали про застосування запобіжного заходу вручається підозрюваному, обвинуваченому негайно після її оголошення, а також прокурору. На підставі дії цієї ухвали особа утримується у слідчому ізоляторі.

Слідчий суддя, суд зобов'язаний постановити ухвалу про відмову в застосуванні тримання під вартою, якщо під час розгляду клопотання прокурор не доведе: 1) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення та правильність кримінально-правової кваліфікації правопорушення підозрюваного; 2) наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим і на які вказує слідчий, прокурор; 3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні, обвинуваченого і можливості, виходячи із неї, обирати до них тримання під вартою. При цьому слід враховувати положення ч. 3 ст. 176 КПК слідчий суддя, суд відмовляє у застосуванні цього запобіжного заходу, якщо слідчий, прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних

заходів обставини, є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених ч.1 ст. 176 КПК, не може запобігти доведенню під час розгляду ризику або ризикам.

У прецедентній практиці ЄСПЛ щодо виключності тримання під вартою наголошено на тому, що застосування досліджуваного запобіжного заходу можливе лише за наявності достатніх підстав для обмеження права на свободу та особисту недоторканість. Так, у п. 61 Рішення у справі «Руслан Яковенко проти України» від 4 червня 2015 р. ЄСПЛ вказав на те, що аби тримання під вартою не було свавільним необхідно дотримання пропорційності між наведеною підставою тримання під вартою та власне самим триманням під вартою (зокрема, врахування можливого покарання, яке загрожує особі) [9].

Якщо при розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу прокурор доведе обґрунтовану підозру у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення та наявності достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим, на які вказує слідчий, прокурор, але не доведе дійсної потреби тримання під вартою через поміщення особи у слідчий ізолятор для запобігання таким ризикам, слідчий суддя, суд має право застосувати більш м'який запобіжний захід (наприклад, домашній арешт), а також покласти на підозрюваного, обвинуваченого певні обов'язки, необхідність покладення яких встановлена з наведеного прокурором обґрунтування клопотання. В ухвалі слідчого судді про відмову у застосуванні тримання під вартою має бути зазначено, що вона також може бути оскаржена в апеляційному порядку (ст. 309 КПК).

В ухвалі слідчого судді, суду про продовження строку тримання під вартою має бути обґрунтовано, яким чином обставини, що свідчать про наявність вказаних ризиків, виправдовують подальше тримання особи під вартою. Також має бути оцінено аргументацію причин, чому кримінальне провадження не могло бути завершено під час строку дії попередньої ухвали про застосування, продовження строку тримання під вартою відповідно до

ст. 199 КПК. Виходячи з правових позицій ЄСПЛ, неналежне мотивування рішень про продовження строків тримання під вартою є системною проблемою, яка призводить до порушення п. 3 ст. 5 Конвенції про захист прав людини 1950 р. Судді вказують у своїх рішеннях однакові підстави протягом усього періоду тримання особи під вартою, у той час коли судді повинні наводити додаткові мотиви для обґрунтування необхідності збереження цього запобіжного заходу. На ці обставини увагу звернув ЄСПЛ у рішенні у справі «Ткачов проти України», в якому констатував, що судові рішення про продовження строку тримання обвинуваченого під вартою не містило жодної підстави продовження цього строку, у зв'язку з чим ЄСПЛ не зміг оцінити, чи продовжували діяти ризики втечі заявника, які існували на момент обрання даного запобіжного заходу і чи продовжували вони виправдовувати позбавлення заявника свободи протягом усього періоду тримання його під вартою. Виходячи з цього, ЄСПЛ дійшов висновку, що підстави продовження строку тримання обвинуваченого під вартою не були «відповідними та достатніми», а тому й констатував порушення п. 3 ст. 5 ЄКПЛ [10]. У рішенні у справі «Боротюк проти України» від 16.12.2010 р. було констатовано порушення вимог п. 3 ст. 5 КЗПЛ, оскільки національні суди продовжували тримання під вартою, посиляючись в основному на тяжкість вчиненого злочину, та використовували загальні формулювання, без розгляду конкретних обставин справи [11]. В ухвалі про продовження строків тримання під вартою має бути зазначено, що вона може бути оскаржена в апеляційному порядку.

Висновки. Тримання під вартою суттєво обмежує конституційне право людини на свободу та особисту недоторканність, приватність. Саме тому воно повинно обиратися тільки при неможливості іншими, більш м'якими запобіжними заходами досягнути виконання процесуальних обов'язків, якщо підозрюваний, обвинувачений можуть бути піддані судом позбавленню волі.

У практиці ЄСПЛ неодноразово наголошувалося на тому, що судові провадження щодо тримання особи під вартою повинно

бути змагальним і завжди забезпечувати рівність сторін. Використання судової процедури, яка відповідає вимогам справедливості і заснована на конституційних засадах рівності учасників судового процесу перед законом і судом, змагальності сторін, права на захист, є передумовою прийняття законних та обґрунтованих судових рішень про обмеження права на свободу. Порядок розгляду клопотання про застосування, продовження строку тримання під вартою передбачає участь обох сторін, дослідження доказів, представлених сторонами.

Під час розгляду клопотання про застосування тримання під вартою слідчий суддя, суд зобов'язаний перевірити надані сторонами докази і встановити: 1) наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; 2) ризики порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим; 3) недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів. Якщо всі ці обставини буде встановлено, то суд повинен задовольнити клопотання і призначити особі тримання під вартою

на строк до 60 днів, як правило, признаючи ще й заставу як альтернативний запобіжний захід. Якщо хоча б однієї із наведених обставин прокурор не зможе довести, то взяття під варту не може бути призначене. Суд може повністю відмовити у задоволенні клопотання або може призначити більш м'який запобіжний захід а також покласти на підозрюваного, обвинуваченого обов'язки, передбачені у ч. 5 ст. 194 КПК.

Застосування тримання під вартою, його продовження потребує винесення відповідної ухвали щодо кожної підозрюваної, обвинуваченої особи. Виходячи з правових позицій ЄСПЛ, неналежне мотивування рішень про застосування або продовження строків тримання під вартою є системною проблемою, яка призводить до порушення п. 3 ст. 5 ЄКПЛ 1950 р. Зобов'язання наводити у судових ухвалах конкретні факти, що підтверджують ризики порушення обов'язків підозрюваним, обвинуваченим і вказувати процесуальне джерело інформації про них, дозволяє індивідуалізувати і обґрунтувати рішення про тримання під вартою, його продовження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
2. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
3. Взяття під варту: резолюція (65) 11 Комітету міністрів Ради Європи від 09.04.1965 р. URL: <https://www.coe.int/en/web/cm/documents>.
4. Про взяття під варту до суду: рекомендація R (80) 11 Комітету міністрів державам-членам Ради Європи від 27. 06. 1980 р. URL: <https://www.coe.int/en/web/cm/documents>.
5. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
6. КПК України від від 13. 04. 2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
7. Шаренко С.Л., Шило О.Г Запобіжний захід у вигляді тримання під вартою: проблеми правового регулювання і правозастосування. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 1. С. 50–57.
8. Узагальнення ВСС України судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження від 07.02.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14#Text>.
9. Рішення ЄСПЛ у справі «Руслан Яковенко проти України» від 04.06.2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a79#Text.
10. Рішення ЄСПЛ у справі «Ткачов проти України» від 13.12.2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_335#Text.
11. Рішення ЄСПЛ у справі «Боротюк проти України» від 16.12.2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_704#Text.
12. Тищенко О.І. Тримання під вартою: окремі питання правозастосовних реалій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. № 27. С.135–138.

REFERENCES:

1. Konventsiiia pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod 1950 r. [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms 1950]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text [in Ukrainian].
2. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski ta politychni prava 1966 r. [International Covenant on Civil and Political Rights 1966]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text [in Ukrainian].
3. Vziattia pid vartu: rezoliutsiia (65) 11 Komitetu ministriv Rady Yevropy vid 09.04.1965 r. [Detention: Resolution (65) 11 of the Committee of Ministers of the Council of Europe of 09.04.1965]. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/cm/documents> [in English].
4. Pro vziattia pid vartu do sudu: rekomendatsiia R (80) 11 Komitetu ministriv derzhavam-chlenam Rady Yevropy vid 27. 06. 1980 r. [On detention pending trial: Recommendation R (80) 11 of the Committee of Ministers to member states of the Council of Europe of 27. 06. 1980]. Retrieved from: <https://www.coe.int/en/web/cm/documents> [in English].
5. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 r. № 254к/96-ВР [The Constitution of Ukraine: Law dated 06.28.1996 № 254к/96-ВР]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> [in Ukrainian].
6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI [The Criminal Procedure Code of Ukraine dated 04.2012 № 4651-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].
7. Sharenko, S. L., Shylo, O. H. (2016) Zapobizhnyi zakhid u vyhliadi trymannia pid vartoiu: problemy pravovoho rehuliuвання i pravozastosuvannya [Precautionary measure in the form of detention: problems of legal regulation and law enforcement]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva – Criminal Justice Bulletin*. 1. 50-57 [in Ukrainian].
8. Uzahalnennia VCC Ukrainy sudovoi praktyky shchodo rozghliadu slidchym suddeiu klopotan pro zastosuvannya zakhodiv zabezpechennia kryminalnoho provadzhennia vid 07.02.2014 r. [Summary of the HS Court of Ukraine's judicial practice regarding the consideration by an investigating judge of motions for the application of measures to secure criminal proceedings dated 07.02.2014] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-14#Text> [in Ukrainian].
9. Rishennia YeSPL u spravi «Ruslan Yakovenko proty Ukrainy» vid 04.06.2015 r. [ECHR decision in the case "Ruslan Yakovenko v. Ukraine" dated 04.06.2015]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a79#Text [in Ukrainian].
10. Rishennia YeSPL u spravi «Tkachov proty Ukrainy» vid 13.12.2007 r. [ECHR decision in the case «Tkachev v. Ukraine» dated 13.12.2007]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_335#Text [in Ukrainian].
11. Rishennia YeSPL u spravi «Borotiuk proty Ukrainy» vid 16.12.2010 r. [ECHR decision in the case «Borotyuk v. Ukraine» dated 16.12.2010]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_704#Text [in Ukrainian].
12. Tyshchenko, O. I., 2014. Trymannia pid vartoiu: okremi pytannia pravozastosovnykh realii [Detention: Some Issues of Law Enforcement Realities]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. 27. 135–138.

